

1. ☒ Ούλωφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίπου 1
Ζωγράφου, ☎ 210 74 88 030
2. ☒ Φανερωμένης 13
Χολαργός, ☎ 210 65 36 551
www.en-dynamei.gr

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ 2017 ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

A1. Ο συγγραφέας αναφέρεται στον ρόλο και τα οφέλη της επιστημονικής προόδου. Η επιστήμη μέσω της παρατήρησης και της έρευνας στοχεύει στην κατάκτηση της γνώσης, ενώ η τεχνολογία αξιοποιώντας την επιστήμη εξυπηρετεί τις πρακτικές ανάγκες του ανθρώπου. Βέβαια, παρόλο που η σύγχρονη επιστημονική και τεχνολογική έκρηξη ανταποκρίνονται στις ανάγκες της ανθρωπότητας, τα ανθρωπιστικά ιδεώδη υπονομεύονται και η πνευματική ολοκλήρωση αποθαρρύνεται. Μέσα σ' αυτό το αλλοτριωτικό περιβάλλον, λοιπόν, ο ερευνητής καλείται να εργάζεται με υπευθυνότητα, διορατικότητα και απόλυτο έλεγχο των παραγόμενων αγαθών. Στη σημερινή εποχή, όμως, δεν αποφασίζουν οι επιστήμονες για την αξιοποίηση της γνώσης, με αποτέλεσμα η έρευνα να ετεροκαθορίζεται. Γι' αυτό, σύμφωνα με τον συντάκτη, αναγκαίος είναι ο επαναπροσδιορισμός των επιστημονικών στόχων σε ανθρωποκεντρικές βάσεις. (113)

B1. α. Λάθος, β. Λάθος, γ. Σωστό, δ. Σωστό, ε. Σωστό

B2. α) Η πρώτη παράγραφος αναπτύσσεται με συνδυασμό μεθόδων. Αρχικά, ο συντάκτης χρησιμοποιεί **αιτιο-αποτέλεσμα**. Στο χωρίο «Η επιστήμη... φωτίζει το νου» ο συγγραφέας παρουσιάζει τα αποτελέσματα της επιστήμης, που διευρύνει τους ορίζοντες και τον νου του ανθρώπου. Στη συνέχεια, η παράγραφος έχει **αιτιολόγηση**. Στο χωρίο «...διότι η επιστήμη... κατάκτηση της γνώσης» ο συγγραφέας εξηγεί για ποιο λόγο η επιστήμη δεν ταυτίζεται με την τεχνολογία. Επίσης η παράγραφος αναπτύσσεται με **σύγκριση-αντίθεση**. Στο χωρίο «Επιστήμη... αναγκών του ανθρώπου» ο συγγραφέας τονίζει τη διαφορά του ρόλου επιστήμης και τεχνολογίας. Συγκεκριμένα, υποστηρίζει ότι η επιστήμη προσηλώνεται στην κατάκτηση της γνώσης, ενώ η τεχνολογία, αξιοποιώντας τη γνώση, υπηρετεί τις σύγχρονες πρακτικές ανάγκες. Επίσης, στο χωρίο «πολύ χαρακτηριστικά... που διαθέτουν υψηλά ηθικά ιδανικά» ο συντάκτης παραθέτει το **παράδειγμα** του Αϊνστάιν προκειμένου να τονίσει τον ρόλο και τον χαρακτήρα της επιστήμης, έτσι όπως τον οραματίστηκαν προσωπικότητες με υψηλά ηθικά ιδανικά.

B2. β) Βέβαια: έμφαση/επιβεβαίωση, **Εάν:** (προ) υπόθεση, **Όμως:** αντίθεση, **Για τούτο:** αιτιολόγηση, **Δηλαδή:** επεξήγηση

B3. α) Η επιστήμη ως **συνεχής, διηλεκτής, αδιάλειπτος, διαρκής, ασταμάτητος, παντοτινός, αιώνιος, αδιάκοπος** αγώνας του ανθρώπου.

Η επιστήμη παραμένει **αφιερωμένη, αφοσιωμένη, συγκεντρωμένη, προσκολλημένη, επικεντρωμένη, στοχευμένη** στην κατάκτηση της γνώσης.

Η προώθηση των φυσικών επιστημών και η έκρηξη της τεχνολογίας[...] **προκαλούν, γεννούν, δημιουργούν, αίρουν** απορίες.

Το άγχος και η αγωνία **παρακωλύουν, παρεμποδίζουν, υπονομεύουν, απομακρύνουν, αποξενώνουν, αλλοιώνουν, εκφυλίζουν** την πνευματική ολοκλήρωση των ανθρώπων.

Κάθε επιστημονικό επίτευγμα [...] θα αποβεί [...] **επιζήμιο, καταστροφικό, βλαβερό, βλαπτικό, επιβλαβές, ολέθριο, ζημιογόνο.**

β) συγκεκριμένο: γενικό, ασαφές, αόριστο, γενικόλογό, αφηρημένο, ακαθόριστο

βελτίωσε: επιδείνωσε, υποβάθμισε, χειροτέρευσε

ευθύνη: ανευθυνότητα, αδιαφορία, αβλεψία, απρονοησία

υλική: πνευματική, άυλη

ελευθερία: δουλεία, σκλαβιά, ανελευθερία, υποταγή, υποδούλωση, στράτευση, χειραγώγηση, ποδηγέτηση

B4. α) Με τη χρήση **του ασύνδετου σχήματος** ο συγγραφέας επιδιώκει να παραθέσει μια σειρά από σύγχρονα αρνητικά φαινόμενα με τελικό στόχο να προσδώσει ζωντάνια, αμεσότητα και παραστατικότητα, να δώσει έμφαση, ένταση και γοργότητα στον λόγο του. Πετυχαίνει τη δραματοποίηση και αποδίδει περιγραφικά τον διασυρμό των ανθρωπιστικών ιδανικών στην εποχή μας, ώστε να ευαισθητοποιήσει τον αναγνώστη.

β) Με τη χρήση **του ρητορικού ερωτήματος** προοιδοει στο χωρίο ζωντάνια, αμεσότητα και παραστατικότητα. Παράλληλα, στόχος του συντάκτη είναι να προσελκύσει το ενδιαφέρον του αναγνώστη, να τον αφυπνίσει, να τον ευαισθητοποιήσει και να τον καταστήσει κοινωνό στον προβληματισμό του για την απώλεια του ανθρωπιστικού προσανατολισμού της σύγχρονης τεχνολογίας. Τέλος, η ερώτηση λειτουργεί και δομικά, καθώς συμβάλλει στη μετάβαση στην επόμενη παράγραφο.

1. ☒ Ούλωφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίπου 1
Ζωγράφου, ☎ 210 74 88 030
2. ☒ Φανερωμένης 13
Χολαργός, ☎ 210 65 36 551
www.en-dynamei.gr

Π1. Ο μαθητής καλείται να εκφωνήσει μια ομιλία, απευθυνόμενος στους συμμαθητές του, ως υποψήφιους φοιτητές και μελλοντικούς επιστήμονες. Σε αυτήν παρουσιάζει α) τον ρόλο της επιστήμης στην αντιμετώπιση των σημαντικότερων προβλημάτων της εποχής μας και β) τα ηθικά εφόδια που πρέπει να διαθέτει ο επιστήμονας, ώστε να υπηρετήσει τον παραπάνω στόχο.

Α΄ ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ

1. Οφείλουμε να αναγνωρίσουμε τη συμβολή της επιστήμης σε κάθε θετική εξέλιξη του πολιτισμού διαχρονικά. Η επιστήμη συγκρούστηκε με τον απόλυτο θρησκευτικό λόγο, την αυθεντία, που επέβαλε τον σεβασμό κατά γράμμα σε ιερά κείμενα και καταδικάζε ή βασάνιζε όσους παρέκκλιναν απ' αυτά. Η επιστήμη επέβαλε την κυριαρχία της λογικής, τον ορθολογισμό. Κάθε τι υπαρκτό θεωρείται και κατανοήσιμο από την ανθρώπινη λογική, αναδεικνύεται ξανά ο άνθρωπος ως μέτρο κάθε πράγματος και επικρατεί ο ανθρωπισμός. Εφόσον το σύμπαν λειτουργεί με λογικούς νόμους, το ίδιο θα ισχύει και στην ανθρώπινη κοινωνία. Κάτω από το πρίσμα του επιστημονικού λόγου καταργούνται οι αυθαίρετες εξουσίες που στηρίζονται σε προλήψεις και που δεν αντέχουν στη λογική κριτική. Η κυριαρχία της λογικής που στηρίζεται στον άνθρωπο οδηγεί άλλωστε στο μόνο πολίτευμα που διέπεται από λογικούς νόμους, τη δημοκρατία. Αποκορύφωμα του ανθρωπισμού είναι η διακήρυξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ύστερα από κοινωνικές επαναστάσεις που ουσιαστικά στηρίχθηκαν σε επιστημονικές, που συνέτριψαν τις αυθεντίες της πρόληψης και του θρησκευτικού απόλυτου.
2. Η επιστήμη ασκεί θετική επιρροή κυρίως μέσω των εφαρμογών της στην τεχνολογία. Παράδειγμα αποτελεί η μαζικοποίηση της γνώσης, που έχει ως αφετηρία την τοπογραφία και καταλήγει στο διαδίκτυο. Η επιστήμη εξασφαλίζει τη δυνατότητα πρόσβασης στην πληροφορία, η οποία καταργεί την αμάθεια, οδηγεί στην πνευματική αφύπνιση των μαζών ώστε να αποφεύγεται η επιβολή αντιδημοκρατικών καθεστώτων, που στηρίζονται στην αδυναμία του λαού να κατανοήσει τον κόσμο που τον περιβάλλει. Η διάδοση και ο εκδημοκρατισμός της πληροφορίας τελικά επιτρέπουν και διευκολύνουν τη διάχυση της γνώσης σε όλο τον κόσμο με συνέπεια τον περιορισμό φαινομένων όπως ο αναλφαβητισμός, ο σκοταδισμός και η άγνοια.
3. Ο επιστημονικός προβληματισμός πάνω στην οικονομία και οι συνακόλουθες τεχνολογικές εφαρμογές στην παραγωγή επέτρεψαν τη μεγιστοποίηση της παραγωγής. Η παραπάνω διαπίστωση, σε συνδυασμό με την καλύτερη αξιοποίηση των πλουτοπαραγωγικών πηγών, οδήγησε στην εξασφάλιση υψηλού βιοτικού επιπέδου. Ειδικά σήμερα, σε μία εποχή οικονομικής κρίσης και οικονομικών αδιεξόδων (φτώχεια, αστία, στέρση βασικών αγαθών) για μεγάλα τμήματα του παγκόσμιου πληθυσμού, η επιστημονική κοινότητα είναι σε θέση, μέσω των εξειδικευμένων μεθόδων παραγωγής και του αυτοματισμού, να συμβάλλει στην επίλυση προβλημάτων που πλήττουν ανθρώπους και λαούς.
4. Η επιστήμη συντελεί στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, οδηγώντας την έρευνα σε νέες μορφές ενέργειας, πιο φιλικές προς τον ίδιο τον άνθρωπο και τη φύση. Επίσης, νέες μέθοδοι παραγωγής διευκολύνουν τη βιομηχανία και εξυπηρετούν τις καταναλωτικές ανάγκες του ανθρώπου, χωρίς να επιβαρύνουν το περιβάλλον. Προβλήματα όπως ο επισιτισμός του παγκόσμιου πληθυσμού, ή η αδυναμία της φύσης να παράξει επαρκή αριθμό αγαθών, επιλύονται με επαναστατικές επιστημονικές λύσεις, όπως η κλωνοποίηση φυτών και ζώων, η χρήση συντηρητικών στα τρόφιμα κ.τ.λ.
5. Φυσικά πρέπει να αναφερθεί η συμβολή της επιστήμης στον τομέα της υγείας, αφού με τις επιστημονικές ανακαλύψεις βελτιώθηκαν οι συνθήκες υγιεινής, αντιμετωπίστηκαν ασθένειες - μάστιγες για τον άνθρωπο, ελάφρυνε ο ανθρώπινος πόνος και ανέβηκε το προσδόκιμο όριο ζωής. Ο σύγχρονος επιστήμονας, αφοσιωμένος στην ανθρωπιστική κατεύθυνση της επιστήμης του, κατέχει όλα εκείνα τα εργαλεία τα οποία θα επιτρέψουν την ανακούφιση από τον πόνο, τον περιορισμό της θνησιμότητας και τελικά την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής.
6. Η σταδιακή ελάττωση του ανθρώπινου μόχθου, η άνοδος του βιοτικού επιπέδου, η εξασφάλιση ανέσεων και η βελτίωση των συνθηκών ζωής, η εκμηδένιση του χώρου και του χρόνου, η ανάπτυξη των συγκοινωνιών και των επικοινωνιών (ψηφιακά μέσα ενημέρωσης, νέα μεταφορικά μέσα, έκρηξη μέσων μαζικής μεταφοράς, διευκόλυνση της καθημερινής ζωής - διεκπεραίωση καθημερινών συναλλαγών κ.τ.λ.) αποτελούν επίσης αποτελέσματα της επιστημονικής εξέλιξης, τα οποία ωφελούν τον άνθρωπο και δίνουν απαντήσεις σε μία σειρά σύγχρονων προβλημάτων.

Β΄ ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ

Ο επιστήμονας, εκτός από κάτοχος της γνώσης, είναι πολλές φορές και αυτός που κατευθύνει την πρακτική εφαρμογή της, γεγονός που τον επιφορτίζει με επιπλέον ευθύνες απέναντι στον εαυτό του και το κοινωνικό σύνολο για τους χειρισμούς που πρόκειται να κάνει, τις εφαρμογές και τα αποτελέσματά τους.

1. Ούλωφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1
Ζωγράφου , ☎ 210 74 88 030
2. Φανερωμένης 13
Χολαργός , ☎ 210 65 36 551
www.en-dynamei.gr

1. Ο επιστήμονας οφείλει να είναι συνειδητοποιημένος, να διαθέτει ηθικό αξιολογικό υπόβαθρο, ένα σύνολο δηλαδή ηθικών αρχών και αξιών που να υπαγορεύουν σ' αυτόν όρια, φραγμούς και κώδικες συμπεριφοράς. Η αξιολογική πρακτική που ο επιστήμονας ακολουθεί επηρεάζει την τύχη του υπόλοιπου συνόλου και σήμερα πια της παγκόσμιας κοινότητας. Επομένως, η δράση του δεν μπορεί να είναι τυχαία, ούτε να υπακούει σε καθαρά ατομικούς σκοπούς. Ο επιστήμονας πρέπει να είναι ηθικά ακέραιος, να διαθέτει συνείδηση, εσωτερικές άμυνες και αντιστάσεις για να αποφεύγει συμβιβασμούς και παραχωρήσεις σε βάρος της αξιοπρέπειάς του και του κοινού καλού. Η εντιμότητα, η συνέπεια, η ειλικρίνεια και η ανιδιοτέλεια συνθέτουν την ανθρωποκεντρική ηθική, ώστε στόχος να γίνεται η προώθηση του συνόλου, η προαγωγή του ανθρώπου σε όλα τα επίπεδα της ζωής.

2. Ο επιστήμονας πρέπει να αποφεύγει τη στράτευση σε συμφέροντα πολιτικά και οικονομικά και τις επιταγές της εξουσίας, όποια μορφή και αν αυτή έχει, ώστε να μην γίνεται όργανο καταπιεστικό των μαζών, αλλά να καθίσταται μέσο απελευθέρωσης πνευματικής, ηθικής, κοινωνικής, πολιτιστικής. Εξάλλου, η ανθρώπινη κοινότητα έχει ανάγκη τις επιστημονικές γνώσεις για να ξεφεύγει από την άγνοια, την αμάθεια, τον δογματισμό, τον πνευματικό σκοταδισμό και να οδηγείται στην πνευματική ελευθερία. Η γνώση, επομένως, πρέπει να αποσυνδέεται από κάθε είδους συμφέροντα, από οικονομικές σκοπιμότητες, πολιτικούς εκβιασμούς, προσωπικές φιλοδοξίες και στείρα δόγματα περί αλήθειας και να διοχετεύεται στην ανθρωπότητα για να την προάγει, να τη διευκολύνει, να την εξευγενίζει. Ο επιστήμονας, όντας σεμνός, ρεαλιστής, ηθικά ακέραιος, αποφεύγει την αλαζονεία, τη ματαιοδοξία, τη μικροπρέπεια, αίρεται πάνω από προσωπικές φιλοδοξίες και σκοπιμότητες και φτάνει να αποτελεί ακόμα και πρότυπο κοινωνικής συμπεριφοράς και μίμησης για το υπόλοιπο σύνολο.

3. Ο επιστήμονας που δεν εργάζεται απομονωμένος στον «γυάλινο πύργο» του, που δεν χρηματίζεται και δεν ταυτίζεται με πολιτικά συμφέροντα, που δρα ελεύθερος και δεν στρατεύεται, είναι ο ανθρωπιστής επιστήμονας, που θέτει τον εαυτό του στην υπηρεσία του συνόλου, της παγκόσμιας κοινότητας. Αίρεται πάνω από οποιαδήποτε μορφή στράτευσης και προσανατολίζεται στην πρόοδο και την ευημερία του συνόλου. Αφουγκράζεται τις ανάγκες, τα δεδομένα, το χαρακτηριστήρα και τις ιδιοτυπίες του παγκόσμιου πολιτισμού και έτσι τον υπηρετεί. Εκλαϊκεύει την επιστημονική γνώση, την κάνει προσιτή στον λαό, την ερμηνεύει, τη γνωστοποιεί και αναλόγως προετοιμάζει ή προειδοποιεί την ανθρωπότητα για τυχόν επιπτώσεις από τη χρήση ορισμένων επιτευγμάτων του.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Όλα αυτά βέβαια προϋποθέτουν η κοινωνία να παρέχει οικονομική ελευθερία στον επιστήμονα, ώστε να εργάζεται απερίσπαστος, να συγκεντρώνεται στον στόχο του και να μην υποκόπτει σε συμβιβασμούς και παραχωρήσεις σε βάρος της συνείδησης και της αξιοπρέπειάς του. Η αποφυγή της στράτευσης του επιστήμονα σε συμφέροντα οικονομικά ή πολιτικά είναι εφικτή, μόνο αν ο επιστήμονας αφηθεί να λειτουργήσει μέσα στο σύνολο και προς όφελός του αλλά ακέραια, ελεύθερα, ανεπηρέαστα.